

Gender akcioni plan (GAP)
Plan rodne ravnopravnosti na Univerzitetu u Zenici

Strateška područja GAP-a:

1. Institucijska kultura rodne ravnopravnosti
  - Rodna ravnopravnost u procesima i sistemu donošenja odluka
2. Rodna ravnopravnost u naučnom i umjetničkom istraživanju
  - Osnajivanje rodne ravnopravnosti u razvoju karijera
3. Rodna ravnopravnost u učenju i podučavanju
  - Integracija rodne perspektive u studijske programe i transfer znanja o rodnoj ravnopravnosti u zajednicu
4. Harmonizacija privatnog života i poslovnih obaveza
  - Unapređenje kvaliteta života i rada

1. Institucijska kultura rodne ravnopravnosti

Cilj	Pokazatelj	Mjere	Provođenje mjera	Odgovorna tijela
Šta želimo postići?	Koji je pokazatelj uspjeha?	Kako ćemo postići cilj?	Ko provodi?	Ko je odgovoran?
1. Postati prepoznatljivi u promociji i provedbi politika rodne ravnopravnosti na Univerzitetu	Pozicioniranje u nacionalnom i internacionalnom okruženju temeljem pokazatelja rodne ravnopravnosti: pozicioniranje na sistemima rangiranja rodne ravnopravnosti, certificiranje na evropskoj razini i sl.	- Usklađivanje Univerzitetske regulative s ciljem provođenja Plana rodne ravnopravnosti - Imenovanje tijela na Univerzitetu i predstavnika na organizacionim jedinicama za provođenje Plana rodne ravnopravnosti - Uvođenje postupaka kontinuiranog institucijskog istraživanja	- Centar za rodnu ravnopravnost - Koordinatorica Centra za ravnopravnost	Centar za rodnu ravnopravnost

		<p>i prikupljanja relevantnih podataka o rodnoj ravnopravnosti za potrebe međunarodnih sistema rangiranja i izvještavanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povezivanje s predstavnicima civilnog društva i drugim javnim i privatnim organizacijama s ciljem promocije i provođenja Plana rodne ravnopravnosti 		
<p>2. Izgraditi institucijsku /organizacijsku kulturu rodne ravnopravnosti i inkluzivnih praksi</p>	<p>Kontinuirani napredak i/ili održavanje povoljnog stanja rodne ravnopravnosti u svim područjima rada Sveučilišta / Univerziteta</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvođenje postupka redovnog prikupljanja kvantitativnih i kvalitativnih podataka razvrstanih po spolu u digitalnom obliku - Uvođenje postupka godišnjeg kvalitativnog izvještavanja čelnih osoba organizacionih jedinica Univerziteta o provođenju Plana rodne ravnopravnosti u okviru relevantnih izvještaja o provođenju Strategije Univerziteta - Izrađivanje godišnjih izvještaja i akcionih planova utemeljenih na analizi podataka - Sistematsko praćenje provođenja Plana rodne ravnopravnosti i pratećih akcionih planova te analiza stanja po završetku strateškog ciklusa - Stvaranje pretpostavki za primjenjivanje rodno osjetljivog jezika i vizuelnih prikaza u Univerzitetskim dokumentima - Uvođenje kontinuirane edukacije za rukovoditelje na različitim nivouima upravljanja vezano uz politike i 	<ul style="list-style-type: none"> - Pravna služba Rektorata - Dekani i prodekani - Centar za rodnu ravnopravnost - Koordinatorica Centra 	<ul style="list-style-type: none"> - Dekani i prodekani - Centar za rodnu ravnopravnost - Koordinatorica Centra

		<p>provedbu Plana rodne ravnopravnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uključivanje u rad regionalnih i evropskih tijela i platformi, kao i profesionalnih asocijacija, radi unapređenja aktivnosti i vidljivosti (primjerice, EIGE-EuroGender, AtGender i sl.) - Unapređenje javne komunikacije i organizacije promotivnih aktivnosti i kampanja unutar i izvan institucije s ciljem obilježavanja i promicanja rodne ravnopravnosti i inkluzivnih praksi (web stranica, društvene mreže i sl.) 		
3. Razviti sistem zapošljavanja i napredovanja osjetljiv na rodnu ravnopravnost	Uspostavljanje ravnopravne rodne zastupljenosti u univerzitetkim tijelima, novog zaposlenog nastavnog i ne-nastavnog osoblja	<ul style="list-style-type: none"> - Uvažavanje rodne raznolikosti prilikom imenovanja članica/članova izbornih komisija - Izrađivanje upute o poštovanju rodne zastupljenosti u postupcima imenovanja, zapošljavanja i napredovanja I dopuna podzakonskih akata koji regulišu postupak izbora i napredovanja - Upoznavanje članova/članica izbornik komisija sa načelima rodne ravnopravnosti kroz dopunu obrasca izvještaja komisije po provedenoj konkursnoj proceduri - Nadziranje provođenja postupaka zapošljavanja i napredovanja kroz analizu podataka te predlaganje planova aktivnosti za daljnje unapređenje postupaka 	<ul style="list-style-type: none"> -Pravna služba Rektorata -Dekani i prodekani - Centar za rodnu ravnopravnost - Koordinatorica Centra 	<ul style="list-style-type: none"> - Dekani i prodekani - Centar za rodnu ravnopravnost

		uklanjanja rodne neravnopravnosti		
4. Otkloniti rodno utemeljene stereotipe, predrasude te prakse koje potiču rodnu neravnopravnost	Ravnopravna rodna zastupljenost u tijelima u kojima se donose odluke	<ul style="list-style-type: none"> - Unapređivanje zastupljenosti žena na rukovodećim pozicijama i osiguranje formalnih i faktičkih mogućnosti za učešće u procedurama izbora - Promovisanje dobre prakse za žene I činjenje vidljivim uspješnog angažmana žena na Univerzitetu - Ponuda edukacijskih programa/radionica s ciljem: <ul style="list-style-type: none"> (i) povećanja vidljivosti primjera dobre prakse na institucijama visokog obrazovanja, (ii) osnaživanja i podizanja samopouzdanosti rodno podzastupljenih skupina te (iii) razvoja pregovaračkih i upravljačkih vještina kojima se može unaprijediti rodna ravnopravnost 	<ul style="list-style-type: none"> -Rektor -Dekani i prodekani - Centar za rodnu ravnopravnost - Koordinatorica Centra 	<ul style="list-style-type: none"> -Rektor -Dekani i prodekani - Centar za rodnu ravnopravnost - Koordinatorica Centra
5. Unaprijediti zadovoljstvo studenata/ nastavnika/ zaposlenika rodnom ravnopravnosti na Univerzitetu	Povećanje zadovoljstva stanjem rodne ravnopravnosti i/ili održavanje povoljnog stanja	<ul style="list-style-type: none"> - Provođenje anketiranja studenata, nastavnika i zaposlenika u odnosu na zadovoljstvo stanjem i praksama rodne ravnopravnosti na Univerzitetu - Davanje prijedloga Senatu, koji su utemeljeni na analizama akcionih planova, za unapređenje politika i praksi rodne ravnopravnosti na Sveučilištu / Univerzitetu 	<ul style="list-style-type: none"> - Menadžeri/ce za kvalitet na nivou Univerziteta i organizacionih jedinica - Centar za rodnu ravnopravnost - Koordinatorica Centra 	<ul style="list-style-type: none"> - Menadžeri/ce za kvalitet na nivou Univerziteta i organizacionih jedinica - Centar za rodnu ravnopravnost - Koordinatorica Centra

2. Rodna ravnopravnost u naučnom i umjetničkom istraživanju

Cilj	Pokazatelj	Mjere	Provođenje mjera	Odgovorna tijela
Šta želimo postići?	Koji je pokazatelj uspjeha?	Kako ćemo postići cilj?	Ko provodi?	Ko je odgovoran?
1. Povećati rodnu ravnopravnost u podršci naučnom i umjetničkom radu	Povećanje broja žena koje objavljuju u visokoindeksiranim časopisima te koje su voditeljice projekata u nauci i umjetnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Praćenje i analiza po spolu razvrstanih podataka o istraživanjima: finansiranje, publikacije članaka (Scopus, WoS, etc.), knjiga i uredničkih knjiga, umjetnička produkcija, udio voditeljica i saradnica na univerzitetkim, nacionalnim i EU kompetitivnim istraživačkim projektima, broj žena s prijavom patenata i dr. - Promovisanje uspješnih naučnica / umjetnica kroz posebna priznanja u područjima najveće podzastupljenosti, - Uvažavanje rodne raznolikosti prilikom imenovanja članica/članova evaluacijskih tijela za istraživačke projekte u nauci i umjetnosti - Izrada protokola/smjernica za uključivanje rodne dimenzije u istraživanja (sa posebnim fokusom na međunarodne projekte) - Osiguranje podrške 	<ul style="list-style-type: none"> - Rektor - Prorektor za naučno-istraživački rad - Dekani - Univerzitetaska biblioteka - Centar za rodnu ravnopravnost - Služba za među-univerzitetSKU i međunarodnu saradnju - Stručni saradnik za informisanje 	<ul style="list-style-type: none"> - Rektor - Prorektor za naučno-istraživački rad - Dekani - Služba za među-univerzitetSKU I međunarodnu saradnju - Centar za rodnu ravnopravnost

		međunarodnoj mobilnosti žena naučnica		
2. Povećati naučni / umjetnički utjecaj žena	Ravnopravna rodna zastupljenost u istraživačkim projektima u nauci i umjetnosti te na voditeljskim pozicijama	<ul style="list-style-type: none"> - Promocija i provođenje kampanja koje čine vidljivijim postignuća naučnica i doprinos žena u istraživačkim timovima - Provođenje edukacija/radionica o razvoju karijera koje uključuju osnaživanje u području istraživanja u skladu s ciljevima rodne ravnopravnosti - Izrađivanje i promoviranje profila žena s uspješnim karijerama 	<ul style="list-style-type: none"> - Prorektor za naučno-istraživački rad - Centar za rodnu ravnopravnost - Stručni saradnik za informisanje - Centar za rodnu ravnopravnost 	<ul style="list-style-type: none"> - Prorektor za naučno-istraživački rad - Centar za rodnu ravnopravnost
3. Povećati rodno osjetljiva istraživanja i istraživanja o rodnom temama	Povećanje broja studentskih radova, naučnih publikacija i umjetničkih radova koji integriraju rodnu perspektivu	<ul style="list-style-type: none"> - Provođenje radionica na doktorskim studijima koje osvješćuju rodnu perspektivu u istraživanjima radi jačanja razumijevanja važnosti za ekonomski i društveni razvoj i inovacijsku kulturu - Uvođenje institucijskog prepoznavanja integracije rodne perspektive, primjerice kroz formalnu pohvalu (priznanje) studentskih radova koji su integrirali rodnu perspektivu - Poticanje naučnih i umjetničkih 	<ul style="list-style-type: none"> - Prorektor za naučno-istraživački rad - Vijeće doktorskog studija - Centar za rodnu ravnopravnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Rukovodioci vijeća doktorskih studija - Prorektor za naučno-istraživački rad - Centar za rodnu ravnopravnost

		projekata i produkcije o rodnom temama (npr. osiguravanjem institucionalne finansijske potpore)		
4. Povećati zastupljenost žena u tehničkim naukama	Unapređenje ravnopravne rodne zastupljenosti u tehničkim naukama	<ul style="list-style-type: none"> - Provođenje popularizacijskih, motivacijskih i aktivnosti prepoznavanja, podrške i promocije zastupljenosti žena u područjima u kojima su tradicionalno podzastupljene - Provođenje edukacija i motiviranje učenica i studentica u područjima u kojima su žene podzastupljene: digitalne tehnologije, analiza podataka, inovacijski inkubatori (start-up), plava i zelena tehnologija i energetika, klimatske promjene i sl. - Podsticanje žena da prijavljuju istraživačke projekte kroz posebne programe 	<ul style="list-style-type: none"> - Dekani fakulteta tehničkih nauka - Prodekani fakulteta tehničkih nauka - Centar za rodnu ravnopravnost 	<ul style="list-style-type: none"> - Dekani fakulteta tehničkih nauka - Prodekani fakulteta tehničkih nauka - Centar za rodnu ravnopravnost
5. Povećati zastupljenost muškaraca u društveno-humanističkom (DH) području Napomena: Ovisi o tome kakva je situacija na DH područjima na Univerzitetu	Unapređenje ravnopravne rodne zastupljenosti u društvenim i humanističkim naukama	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza postojećeg stanja zastupljenosti muškaraca u društveno-humanističkom području - Provođenje popularizacijskih, motivacijskih i aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Dekani fakulteta društvenih nauka - Prodekani fakulteta tehničkih nauka - Centar za rodnu ravnopravnost 	<ul style="list-style-type: none"> - Dekani fakulteta društvenih nauka - Prodekani fakulteta tehničkih nauka - Centar za rodnu ravnopravnost-

		prepoznavanja, podrške i promocije zastupljenosti muškaraca u područjima u kojima su podzastupljeni - Provođenje edukacija i motiviranje učenika i studenata u područjima u kojima su muškarci podzastupljeni: odgojne i obrazovne znanosti, filologija, poslovna ekonomija, turizam i ugostiteljstvo i dr. - Podsticanje muškaraca da prijavljuju istraživačke projekte kroz posebne programe		
--	--	---	--	--

3. Rodna ravnopravnost u učenju i podučavanju

Cilj	Pokazatelj	Mjere	Provođenje mjera	Odgovorna tijela
Šta želimo postići?	Koji je pokazatelj uspjeha?	Kako ćemo postići cilj?	Ko provodi?	Ko je odgovoran?
1. Integrirati rodnu perspektivu u studijske programe	Integriranje tema o rodnoj ravnopravnosti unutar postojećih studijskih programa na najmanje jednom ciklusu studija	- Izrada smjernica i provođenje radionica za nastavnike o integraciji teme rodne ravnopravnosti i inkluzivnih praksi u kurikulum, izvedbu nastave i metode poučavanja - Izrađivanje generičkih edukacijskih materijala koji se mogu uključiti u kolegije na svim obrazovnim nivoima – u dodiplomske,	- Centar za rodnu ravnopravnost - Dekani - Prodekani za nastavu na svim OJ	- Centar za rodnu ravnopravnost - Dekani - Prodekani za nastavu na svim OJ

		postdiplomske i doktorske studijske programe		
2. Povećati edukaciju u području rodne ravnopravnosti	Uvođenje posebnih edukacijskih programa na temu rodne ravnopravnosti	- Uvođenje posebnih edukacijskih programa na temu rodne ravnopravnosti u kojim učešće mogu uzeti svi studenti/ce Univerziteta, a koji se kreiraju i provode u saradnji sa stručnjacima/organizacijama iz zajednice - Osiguravanje prepoznavanja i priznavanja završene edukacije o temi rodne ravnopravnosti unutar kurikuluma studijskih programa ili izdavanjem odgovarajućih certifikata - Kreiranje i izvođenje različitih oblika neformalnog učenja o rodnim temama društveno korisnim učenjem, primjerice: kreativne radionice za nastavno i nenastavno osoblje, studente i saradnike te zajednicu	- Prorektor za nastavu i studentska pitanja - Dekani - Prodekani za nastavu i studentska pitanja - Centar za rodnu ravnopravnost	- Prorektor za nastavu i studentska pitanja - Dekani - Prodekani za nastavu i studentska pitanja - Centar za rodnu ravnopravnost
4. Educirati o posljedicama nasilja nad ženama kao i rodno/spolno uvjetovanog nasilja u cjelini	Povećanje broja edukacija i edukacijskog materijala za zajednicu na temu rodno / spolno uvjetovanog nasilja	- Kontinuirano izrađivanje, publiciranje i diseminacija naučnih materijala o sprječavanju nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja - Organizovanje radionica i treninga za nastavno i nenastavno osoblje Univerziteta	- Centar za rodnu ravnopravnost - dekani - prodekani za naučno-istraživački rad Prodekani za nastavu i studentska pitanja	- Centar za rodnu ravnopravnost - dekani - prodekani za naučno-istraživački rad Prodekani za nastavu i studentska pitanja

3. Harmonizacija privatnog života i poslovnih obaveza

Cilj	Pokazatelj	Mjere	Provođenje mjera	Odgovorna tijela
Šta želimo postići?	Koji je pokazatelj uspjeha?	Kako ćemo postići cilj?	Ko provodi?	Ko je odgovoran?
1. Radno okruženje koje omogućuje zaposlenicima harmoniziranje poslovnih i	Povećanje indeksa zadovoljstvo zaposlenika uvjetima radnog okruženja	- Praćenje i analiza poduzetničkih namjera studenata i studentica i osiguravanje podrške studenticama u poduzetničkim pothvatima kroz	- Centar za rodnu ravnopravnost	- Centar za rodnu ravnopravnost

životnih obaveza i odgovornosti		pojačano djelovanje alumni asocijacija pri OJ		
3. Reducirati razlike u prihodima između muškaraca i žena	Povećanje rodne ravnopravnosti u rodno uvjetovanom jazu u dopunskim prihodima	<ul style="list-style-type: none"> - Prikupljanje podataka o rodnoj ravnopravnosti plaća i prihoda (diskrejni prihodi, ugovori o djelu, autorski honorari, stimulacije i sl.) i njihovo uključivanje u godišnji izvještaj - Izrađivanje planova akcije za povećanje rodne ravnopravnosti u prihodima za jednak rad - Unapređivanje prakse transparentnog i rodno ravnopravnog osiguravanja plaćenog dopunskog rada i dopunskih prihoda s ciljem smanjivanja nevidljivog rada 	<ul style="list-style-type: none"> - Centar za rodnu ravnopravnost - Finansijska služba 	<ul style="list-style-type: none"> - Rektor - Prorektor za finansije - Senat - Dekani
4. Osigurati da Univerzitet u Zenici bude 'sigurno mjesto', slobodno od rodno zasnovanog nasilja i diskriminacije	Povećanje dobrih praksi njegovanja otvorene riječi i reduciranje slučajeva rodnog zasnovanog nasilja i diskriminacije	<ul style="list-style-type: none"> - Donošenje posebne politike (saopćenja) u vezi s nultom tolerancijom prema svim oblicima spolnog uznemiravanja - Uvođenje posebnog holističkog protokola / smjernica za prevenciju i postupanja u slučajevima spolnog uznemiravanja i nasilja te sprječavanja sekundarne viktimizacije - Osiguravanje psihološke podrške za žrtve spolnog uznemiravanja - Izrađivanje edukacijskog programa / materijala s ciljem podizanja svijesti o predrasudama te sprječavanja 	<ul style="list-style-type: none"> - Rektor - Svi prorektori - Dekani - Centar za rodnu ravnopravnost - Etička komisija Univerziteta 	<ul style="list-style-type: none"> - Rektor - Svi prorektori - Dekani - Centar za rodnu ravnopravnost - Etička komisija Univerziteta

		seksističkog govora i govora mržnje - Izrađivanje godišnjih akcionih planova i programa senzibiliziranja protiv rodno uvjetovanog nasilja		
5. Osigurati podršku praksama različitosti i inkluzivnosti neovisno o rodnom identitetu i seksualnoj orijentaciji	Razvijanje novih institucijskih politika i praksi osnaživanja rodne različitosti i uključivosti	- Donošenje posebnog saopštenja u vezi s nultom tolerancijom prema svim oblicima diskriminacije na temelju rodne orijentacije / identifikacije - Uspostavljanje mreže saveznika sa zainteresovanim strana iz zajednice s ciljem podrške zaposlenicima i studentima	- Senat - Rektor - Centar za rodnu ravnopravnost	- Senat - Rektor - Centar za rodnu ravnopravnost

Plan rodne ravnopravnosti Univerziteta u Zenici izrađen je u skladu sa strateškim nacionalnim, evropskim i svjetskim strategijama te politikama i kriterijima praćenja:

1. *Sustainable Development Goals (SDG)*
2. *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW)*
3. Zakon o ravnopravnosti spolova BiH
4. Zakon o zabrani diskriminacije BiH